

OPS-PÄIVITYKSET / MUUTOKSET LUKUVUONNA 2025-2026 **1.8.2025 alkaen kronologisessa järjestyksessä**

Opetussuunnitelmamuutoksia on tullut lukuvuoden aikana iso määrä, jotka on kirjattu otsikkotasolla alla olevaan luetteloon. Osa on tekstimääräyksiä, jotka siirtyvät sellaisenaan voimassa olevaan opetussuunnitelmaan. Osa taas on kuntakohtaisia osioita, joissa on velvoite kuntakohtaiselle kirjaamiselle, miten asiat Euran kunnassa hoidetaan.

10 ensimmäistä ”pampulaa” on jo siirretty omaan opetussuunnitelmaamme ja loput ”pampulat” siirretään kesän aikana, koska ne otetaan käyttöön 1.8.2026.

- Luku 7.9: Liite 15 Siirtymävaihe alakoulusta yläkouluun
- Luku 7.9: Liite 16 Siirtymävaihe yläkoulusta toiselle asteelle
- Vuosiluokat 7-9 Musiikki: OPS EURA päivitys, syventävä w (8-9lk)
- Vuosiluokat 7-9 Liikunta: Syventävä valinnainen liikunta
- Luku 4.5: Liite 8 Euran kunnan perusopetuksen tuntijako 1.8.2025 alkaen
- Luku 7.9.: Liite 13 Vastuu- ja yhteistyötaulukko oppimisen tukeen liittyvissä asioissa 1.8.2025 alkaen
- Luku 6.13: Yläkoulun arviointi
- Luku 5.4.1: KUNTAKOHTAINEN OSIO
- Luku 5.4.3: KUNTAKOHTAINEN OSIO
- Luku 5.4.6: KUNTAKOHTAINEN OSIO
- Luku 1.2: Hyvinvointisuunnitelma -> nähtävillä Euran kunnan kotisivuilla
- Luku 10.5: Paikallisesti päätettävät asiat
- Luku 5.6: Paikallisesti päätettävät asiat
- Luku 5.6: Paikallisesti päätettävät asiat
(alaluku: Yhteinen vastuu koulupäivästä ja yhteistyö ja poissaolojen ehkäiseminen, suunnitelmallinen seuraaminen ja poissaoloihin puuttuminen)
- liitetään OPS:aan omana liitteenään!

- **Luku 7.9: Liite 15 Siirtymävaihe alakoulusta yläkouluun**

Osallistuvat henkilöt	Tapahtuma	aikataulu
luokanopettaja, erityisopettaja, huoltajat, yläkoulun rehtori (v.)	Yläkouluun ilmoittautuminen; tiedonsiirtolomakkeen täyttö	helmikuu
EYK rehtori, Ahmasojan rehtori (v.), erityisopettajat	yläkoulun määräytyminen	maaliskuu
yläkoulun erityisopettajat, opinto-ohjaajat, rehtori (v.)	luokkajaot	huhtikuu-toukokuu
luokanopettaja, erityisopettajat ala- ja yläkoulusta, yläkoulun rehtori (v.), opinto-ohjaajat	nivelevaiheen tuentarpeen tiedonsiirtotapaaminen	huhtikuu
oppilaat, yläkoulun opinto-ohjaajat (v.), luokanopettaja, yläkoulun rehtori, opiskeluhuolto	Tutustumispäivä yläkoulussa	toukokuu
huoltajat, yläkoulun rehtori (v.), oppilaat, tulevat luokanvalvojat	Tervetuloa yläkouluun -ilta	toukokuu
koulunuorisotyö, opinto-ohjaaja, luokanvalvoja (v.), tukioppilaat	ryhmäytyminen yläkoululuokkaan alkaa	elokuu -
erityisopettajat (v.), luokanvalvoja	tuen tarpeen arviointi, tiedonsiirto	elokuu-syyskuu

- **Luku 7.9: Liite 16 Siirtymävaihe yläkoulusta toiselle asteelle**

Osallistuvat henkilöt	Tapahtuma	aikataulu
opinto-ohjaaja, oppilas	oppilaiden kahdenkeskeiset keskustelut oppilaanohjaajan kanssa	syyslukukausi
opinto-ohjaaja, huoltajat, oppilaat, toisen asteen oppilaitokset	vanhempainillat ammatillisesta ja lukiokoulutuksesta huoltajille ja oppilaille	lokakuu- tammikuu
opinto-ohjaaja, oppilas	ohjauskeskustelut jatkuvat	tammikuu- maaliskuu
oppilas, huoltajat, opinto-ohjaaja, (erityisopettaja)	yhteishaku	helmikuu- maaliskuu
oppilas, II-asteen oppilaitokset, (huoltaja)	soveltuvuus- ja pääsykokeet, harkinnanvaraisen haun haastattelut	huhtikuu- toukokuu
opinto-ohjaaja, oppilas, huoltaja,	yhteishaun tulokset	kesäkuu
opinto-ohjaaja	oppivelvollisuuden tarkistaminen	elokuu
opinto-ohjaaja, erityisopettajat, II- asteen oppilaitos	tuen tarpeen tiedonsiirto	elokuu- syyskuu

Sisältöalueen opetuksen tavoitteet	Opetuksen keskeiset sisältöalueet ko. vuosiluokalla	Laaja-alainen osaaminen
T1	Yhteismusisointi: bändisoitto	L2, L7
T2	Laulaminen ja äänenkäyttö	L2
T3	Soittaminen, soitinosaamisen kehittäminen	L2
T5	Musiikin kuuntelu ja analysoiminen	L2
T6	Luova musisointi: sovittaminen & improvisointi, säveltäminen	L1, L2, L6
T7	Musiikkiteknologia: musiikin nauhoittaminen osana projektia	L1, L2, L5
T8	Musiikkikulttuuri: maailman moninaiset musiikkityylit	L2, L4
T9	Musiikin teoriaa ja teorian soveltaminen käytännössä <ul style="list-style-type: none"> - Opetellaan käytännönläheiset sisällöt musiikin teoriasta, mikä mahdollistaa musiikin ymmärrystä, soittamista ja kirjoittamista esimerkiksi kappaleiden nuotinnosten avulla. - Musiikin elementit: mistä musiikki muodostuu? 	L4
T10	Musiikki hyvinvoinnin osana ja yksilön voimavarana	L3, L4
T11	Kuulo, turvallisuus ja vastuullisuus musiikkiympäristössä <ul style="list-style-type: none"> - Kuulon suojaaminen elinikäisen musiikkiharrastuksen takaamiseksi - Soitinten ja musiikkilaitteiden vastuullinen käyttäminen - Musiikkiympäristön riskitekijöiden tunnistaminen (tilan siisteys, järjestelmällisyys, hygienia) - Musiikkitapahtuman järjestämiseen liittyvien riskitekijöiden tunnistaminen ja välttäminen (raskaan kaluston oikeaoppinen kantaminen, ympäristön siisteys ja järjestelmällisyys) 	L3
T12	Musiikilliset oppimistaidot: kannustetaan musiikkiharrastuksen ylläpitämiseen ja ohjataan itsenäiseen harjoitteluun	L1

- **Vuosiluokat 7-9 Musiikki: OPS EURA päivitys, syventävä w (8-9Ik)**

• **Vuosiluokat 7-9 Liikunta: Syventävä valinnainen liikunta**

Sisältöalueen opetuksen tavoitteet	Opetuksen keskeiset sisältöalueet	Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet
T1-T7	<p>S1 Fyysinen toimintakyky:</p> <p>Liikuntatunneilla kannustetaan oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja monipuolisesti ja terveyttä edistävään arki liikuntaan.</p> <p>Monipuolisten liikunnallisten tehtävien, pelien ja leikkien avulla haastetaan oppilasta havainnoimaan itseään, kanssaliikkuja ja ympäristöään eri aistien avulla.</p> <p>Liikuntatunneilla harjoitetaan motorisia perustaitoja mahdollisimman monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, erilaisissa tilanteissa ja eri vuodenaikoina. Välineenkäsittelytaitoja harjaannutetaan erilaisilla välineillä vaihtuvissa oppimisympäristöissä, erilaisissa tilanteissa ja eri vuodenaikoina.</p> <p>Liikunnallisten taitojen lisäksi kehitetään oppilaan kykyä liikkua sekä toimia asiallisesti ja turvallisesti eri liikuntamuodoissa ja tilanteissa. Oppilasta ohjataan pukeutumaan asiallisesti liikuntatunneille liikkumistavan, paikan ja olosuhteiden mukaan. Oppilasta ohjataan huolehtimaan puhtaudestaan liikuntatuntien jälkeen.</p> <p>Vesiliikunnassa pyritään vahvistamaan perustaitoja sekä tutustumaan laajemmin vesiliikunnan mahdollisuuksiin.</p> <p>Mahdollisuuksien mukaan tutustutaan uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin esimerkiksi tehden yhteistyötä liikuntaseurojen tai -järjestöjen kanssa.</p> <p>Arviointi</p> <ul style="list-style-type: none"> - fyysinen aktiivisuus, yritteliäisyys ja kokeilunhalu - itsensä, kanssaliikkujiensa ja ympäristön havainnointikyky sekä tilanteeseen sopivien ratkaisujen teko - motoriset perustaidot ja niiden soveltaminen - välineenkäsittelytaidot ja niiden soveltaminen - turvallinen liikkuminen vaihtuvissa tilanteissa ja ympäristöissä - turvallinen ja asiallinen toiminta, omien tunteiden säätely ja muiden huomioon ottaminen - asianmukainen pukeutuminen ja henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtiminen - vedessä liikkumisen taidot 	L1, L2, L3, L4, L5, L6, L7
T8-T9	<p>S2 Sosiaalinen toimintakyky:</p> <p>Oppilasta ohjataan toimimaan liikuntatunneilla turvallisesti ja asiallisesti sekä ennakoimaan mahdollisia vaaratilanteita.</p> <p>Liikuntatunneilla oppilasta ohjataan työskentelemään kaikkien kanssa ja kaikki huomioon ottaen. Harjoitellaan reilun pelin periaatteiden mukaan toimimista sekä sääntöjen noudattamista ja kaikki huomioivaa tunnelmaisua. Oppilaalle tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vastuun ottamista yhteisistä oppimistilanteista.</p> <p>Arviointi</p> <ul style="list-style-type: none"> - turvallinen ja asiallinen toiminta liikuntatunneilla - työskentelytaidot, toisten huomioon ottaminen - reilun pelin ja sääntöjen noudattaminen - muut huomioiva tunnelmaisuuksia - vastuun ottaminen 	L2, L3, L6, L7

T10-T13	<p>S3 Psykkinen toimintakyky:</p> <p>Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus toimia itsenäisesti.</p> <p>Oppilaalle annetaan monipuolisten liikuntasäiltöjen kautta mahdollisuuksia saada mieluisia liikuntakokemuksia ja –elämyksiä, joiden avulla voi löytää itselleen mielekkään tavan liikkua ja siten luoda pohjaa liikunnallisen elämäntavan syntymiselle.</p> <p>Liikunnassa oppilasta ohjataan miettimään liikkumisen aikaan saamia tuntemuksia omassa kehossa ja niiden vaikutuksia hyvinvointiin. Oppilasta ohjataan ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden merkitys osana hyvinvointia.</p> <p>Arviointi</p> <p>Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan, tuntemuksiaan ja omaa hyvinvointiaan sekä liikunnan roolia siinä.</p>	L1, L2, L3
---------	--	------------

• **Luku 4.5: Liite 8 Euran kunnan perusopetuksen tuntijako 1.8.2025 alkaen**

Aine	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Yht	
Äidinkieli ja kirjallisuus	1		1			10			44		
Eura	7,5	7,5	6	6	4	4	3	4	3	45	
A1-kieli ¹	2		9			7			18		
Eura	1	1	2	2	3	2	1,5	2,5	3	18	
B1-kieli ⁶						2	3		7	
Eura	2						2	2	1	7	
Matematiikka	7		1			11			33		
Eura	3,5	3,5	4	4	4	4	3	4	4	34	
Ympäristöoppi	4		1						14		
Eura	2	2	3	3	2	2				14	
Biologia ja maantieto ²							7			7	
Eura							1	1	2	4	
Biologia							1	1	1	3	
Fysiikka ja kemia ²							7			7	
Eura							1	1	1,5	3,5	
Fysiikka							1	1	1,5	3,5	
Terveystieto ²							3			3	
Eura							1	1	1	3	
Ymp.- ja luonnontietoaineet	1						17			31	
Eura	2	2	3	3	2	2	3	3	5	25	
Uskonto ja elämäntutkimus	2		5			3			10		
Eura	1	1	2	1	1	1	1	1	1	10	
Historia ja yhteiskuntaoppi ³						7			12	
Eura						2	2		4	
Historia Eura						1	2	2	3	8
Musiikki	2		4			2			8		
Eura	1	1	1	1	1	1	2			8	
Kuvataide ⁴	2		5			2			9		
Eura	1	1	2	2	2	2	2			12	
Käsityö ⁵	4		5			2			11		
Eura	2	2	2	2	2	2	3			14	
Liikunta	4		9			7			20		
Eura	2	2	2	2	3	2	2	3	2	20	
Kotitalous									3	
Eura						3	0	0	3	
Taito- ja taideaineet valinnainen	6						5			11	
Eura							2	2	5	
Taito- ja taideaineet yhteensä										62	
Oppilaanohjaus									2	
Eura						0,	0,5	1	2	
Valinnaiset aineet	9									9	
Eura						1	1	4	3	9
Vähimmäistuntimäärä	21	21	23	24	25	25	30	29	30	228	
Eura	21	21	24	24	25	25	30	30	30	230	
..... = Oppiaineita voidaan opettaa asianomaisilla luokilla, jos opetussuunnitelmassa niin määrätään											
1 A1-kielen opetus aloitetaan viimeistään 1.vuosiluokan kevätlukukaudella vähintään 0,5											
2 Ainetta opetetaan osana ympäristöopin opetusta integroidusti vuosiluokilla 1-6											
3 Yhteiskuntaoppia opetetaan vuosiluokilla 4-6 vähintään 2 vuosiviikkotuntia ja vuosiluokilla 7-9											
4 Vuosiluokilla 4-6 on paikallisesti päätetty sijoittaa taito- ja taideaineiden valinnaisia tunteja											
5 Vuosiluokille 4-7 on paikallisesti päätetty sijoittaa taito- ja taideaineiden valinnaisia tunteja käsityöhön											
6 Lukuvuonna 2025-2026 9.vuosiluokalla B1-kieltä 2 vvt ja taito- ja taideaineiden valinnaisia 1 vvt (sivla)											

• **Luku 7.9.: Liite 13 Vastuu- ja yhteistyötaulukko oppimisen tukeen liittyvissä asioissa**
1.8.2025 alkaen

Perusopetuksen tuki	Selite ja vastuutaho/-tahot	Ajankohta	Muuta (esim. yhteistyö)
Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt	Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt resursoidaan, suunnitellaan, toteutetaan ja niiden vaikuttavuutta arvioidaan osana koulun toimintaa. Yksikkökohtainen resurssointi: Sivistysjohtaja Koulukohtaiset järjestelyt: Rehtori	Opetusjärjestelyt resursoidaan ja suunnitellaan huolellisesti <u>ennen lukuvuoden alkua</u> . Opetusjärjestelyiden riittävyttä arvioitava ja tarvittaessa kehitettävä koko lukuvuoden ajan.	Rehtorin on arvioitava opetusryhmien moninaiset tarpeet huolellisesti ja otettava nämä tarpeet huomioon lukujärjestysten laadintavaiheessa.
Ryhmäkohtaiset tukimuodot Minimissään tätä on jaettava opetusryhmään 0,122h*oppilasmäärä.	Ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla tarkoitetaan kaikkia oppilaita koskevia ryhmäkohtaisia järjestelyjä. Näitä ovat: opettajan antama yleinen tukiopeutus, opettajan antama opetuskielen tukiopeutus ja erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä. Yksikkökohtainen resurssointi: Sivistysjohtaja Opetusryhmäkohtainen resurssien jako: Rehtori	Resurssoitava <u>koulutasolla ennen lukuvuoden alkua</u> ja suunnitelmallisuus on tärkeää. Ryhmäkohtaisen tuen riittävyttä opetusryhmätasolla on arvioitava ja tarvittaessa kehitettävä koko lukuvuoden ajan.	Jatkuva yhteistyö luokan-/aineenopettajan, erityisopettajan ja rehtorin kesken on erittäin tärkeää niin ennen lukuvuoden alkua työjärjestyksiä laadittaessa, kuin lukuvuoden ajanakin.
Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi ja suunnitelma	Mikäli ryhmäkohtainen tuki ei riitä, siirrytään oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointiin. Täytetään Wilmassa lomake: Oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma perusopetuksessa, joka toimitetaan sivistysjohtajalle päätöksentekoon. Vastuutaho: Luokanopettaja/-valvoja Arvioinnin oppilaan tuen tarpeesta tekevät oppilasta opettavat opettajat.	Välittömästi, kun opettajat havaitsevat, että ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät oppilaalle riitä. Suunnitelman toteutumista ja tukitoimien riittävyttä arvioidaan tarvittaessa, <u>kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa</u> .	Yhteistyö: Tarvittaessa ja opettajien tai opetuksen järjestäjän pyynnöstä arviointiin osallistuvat heidän lisäksi opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset tai muut oppilaan tilanteeseen liittyvät asiantuntijat. Myös oppilaalle ja huoltajalle on tarjottava mahdollisuus osallistua suunnitelman tekoon.

Päätös oppilaskohtaiseen tukeen siirtymisestä	Asiakirjan nimi: Tukea koskeva päätös perusopetuksessa. (Hallintopäätös.) Päätävä viranomainen: Sivistysjohtaja	Oppilaskohtaisen tuen toteuttamista koskeva suunnitelma toimitetaan sivistysjohtajalle päätöksenteon pohjaksi viipymättä, kun se on valmistunut.	
Oppilaskohtaiset tukitoimet	Oppilaskohtaisia tukitoimia annetaan säännöllisesti tuen tarpeen arvioinnin ja suunnitelman sekä näiden perusteella tehdyn hallintopäätöksen mukaisesti.	Tukitoimien riittävyyttä arvioidaan tarvittaessa mutta kuitenkin <u>vähintään kerran lukuvuodessa.</u> Oppilaskohtaisten tukitoimien riittävyyden arviointi tehdään vuosittain <u>lokakuun loppuun mennessä.</u>	Oppilaskohtaiset tukitoimet järjestetään oppilaan etu huomioon ottaen ensisijaisesti oppilaan omassa koulussa. Oppilaskohtaisten tukitoimien toteuttaminen edellyttää opettajien välistä yhteistyötä sekä tarvittaessa konsultaatiota esimerkiksi erityisopettajan ja muun henkilöstön kanssa.

- **Luku 6.13: Yläkoulun arviointi: lisätty punaisella kirjoitetut**

Lukuvuoden päättyessä oppilas saa lukuvuositolistuksen ja syyslukukauden päättyessä välitolistuksen. Perusopetuksen päättyessä oppilas saa päättötolistuksen. **Rajatun oppimäärän oppilaat saavat väli- ja lukuvuositolistuksen, jossa kyseinen oppiaine on arvioitu asteikolla hyväksytty/hylätty. Opettaja voi halutessaan täydentää rajatun oppiaineen arviointiaan sanallisesti erillisellä liitesivulla. Perusopetuksen päättötolistuksessa hyväksytysti suoritettujen rajatun oppiaineen arvosana on aina 5*.**

Kaikille 7.luokan oppilaille ja huoltajille tarjotaan mahdollisuutta oppimiskeskusteluun. Tarvittaessa oppimiskeskustelu järjestetään myös 8. ja 9. luokan oppilaille ja huoltajille.

Päätösarviointi

- Päättötolistus annetaan perusopetuksen päättyessä oppilaalle, joka on saavuttanut perusopetuksen koko oppimäärän tavoitteet vähintään arvosanan 5 edellyttämän osaamisen mukaisesti
- Tehdään vuosiluokkien 7-9 aikana osoitetun osaamisen perusteella
- Suhteessa oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin
- Käyttäen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä päätösarvioinnin kriteereitä

Päätösarvosana

- Kaikki opetussuunnitelman perusteissa määritellyt oppiaineen oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät kriteerit vuosiluokilta 7-9 huomioidaan

- Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta
- Työskentelyn arviointi sisältyy oppiaineen arvosanaan
- Summatiivista, toteavaa, kokoavaa
- Oppilasta opettanut opettaja tai oppilasta opettaneet opettajat yhdessä
- Näyttöjen arviointi tulee dokumentoida
- Muodostetaan, kun oppiaineen oppimäärän opetus päättyy
- **Rajatun oppimäärän mukaan opiskellun oppiaineen päättöarvosana on aina 5***

- **Luku 5.4.1: KUNTAKOHTAINEN OSIO**

TOIMINTA-ALUEITTAIN JÄRJESTETTÄVÄN OPETUKSEN TAVOITTEET

Toiminta-alueittain järjestetyssä opetuksessa oppilas harjoittelee eri toiminta-alueiden taitoja. Toiminta-alueita ovat motoriset taidot, kognitiiviset taidot, sosiaaliset taidot ja päivittäisten toimintojen taidot sekä kieli ja kommunikaatio. Opetuksen yleiset tavoitteet on määritelty valtakunnallisissa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa. Oppilaan henkilökohtaiset tavoitteet määritellään jokaiselle oppilaalle yksilöllisesti ja ne kirjataan Wilmassa olevaan *Suunnitelma toiminta-alueittain järjestettävästä opetuksesta*-lomakkeeseen. Toiminta-alueittain järjestettävää opetusta annetaan Eurassa Kirkonkylän koululla.

Motoriset taidot

Motoriset taidot tarkoittavat liikkeisiin ja liikkumiseen liittyviä taitoja. Motorisia taitoja on erilaisia kuten hieno- ja karkeamotoriset taidot sekä havaintomotoriset taidot. Hienomotoriset taidot tarkoittavat pienten lihasten hallinnan taitoja, yleensä käsien käyttämisen toimintoja, kuten kynän käyttöä, pinsettiotteen hallitsemista tai syömistä haarukalla. Myös puheen tuottamiseen liittyvät motoriset taidot ovat hienomotorisia taitoja. Karkeamotoriset taidot tarkoittavat isojen lihasten hallinnan taitoja, esimerkiksi kävelemistä tai hiihtämistä. Motorisiin taitoihin kuuluvat myös motoristen toimintojen suunnittelu ja ohjaus. Näitä taitoja tarvitaan esimerkiksi tilanteessa, jossa oppilas pohtii, mihin kohtaan pallo pitää asettaa, jotta sen saa potkaistua maaliin. Lisäksi motoristen taitojen toiminta-alueella kiinnitetään huomiota oppilaan koordinaatioon, tasapainoon ja kestävyYTEEN sekä lihasvoimaan. Koordinaatio tarkoittaa, että oppilas pystyy liikkumaan sujuvasti ja hallitsee eri kehonosien yhtäaikaisen liikkeen kuten haara-perushypyn tai konttaamisen. Havaintomotoriset taidot tarkoittavat esimerkiksi oman kehon hahmotusta. Motoristen taitojen oppimisen tavoitteena on vahvistaa oppilaan kehonhahmotusta sekä edistää hänen hieno- ja karkeamotoristen taitojensa kehittymistä. Tavoitteena on, että oppilaalle muodostuu myönteinen kehonkuva. Motoristen taitojen harjoittelu tähtää siihen, että oppilaasta tulee aktiivinen toimija. Oppilas hallitsee motoriset perustaidot esimerkiksi kävelyn, kyykistymisen tai portaissa liikkumisen.

Esimerkkejä motoristen taitojen tavoitteista:

- osaa hyppiä tasajalkaa (3–5 kertaa peräkkäin)
- osaa kävellä vuoroaskelin ylöspäin portaita
- osaa heittää palloa eteenpäin (oikea käsi heittokätenä)
- tutkii ja tunnistaa esineitä sormia ja käsiä käyttäen (molemmat kädet)
- hahmottaa omaa kehoaan sekä osaa nimetä kehon osia (kädet, jalat, vatsa, pää, kaula)
- osaa pinsettiotteen (vasen tai oikea käsi)

Kognitiiviset taidot

Kognitiiviset taidot tarkoittavat ajattelun ja havainnoinnin taitoja. Tavoitteena on, että opitaan käyttämään aisteja havainnoinnin apuna. Kognitiivisten taitojen harjoittelussa tähdätään aktiiviseen toimintaan. Harjoitellaan esimerkiksi erilaisia oppimis- ja havainnointitapoja, muistin käyttämistä sekä ajattelun taitoja. Ajattelun taitoja ovat esimerkiksi uusien asioiden oppiminen ja valintojen tekeminen. Havainnoinnin taitoja ovat esimerkiksi näköaistin tai kuuloaistin käyttö. Kognitiivisten taitojen oppiminen voi sisältää aistien aktivoimista ja harjoittamista. Valitsemisen, luokittelun, ongelmanratkaisun ja päätöksenteon sekä syy-seuraussuhteen oppiminen kuuluu myös kognitiivisten taitojen oppimiseen. Aistien käyttäminen ja oppijan vahvimman aistikanavan löytäminen on tärkeää. On tiedostettava, miten oppilas oppii parhaiten – näönvaraisen, kuulonvaraisen vai tunnonvaraisen tiedon kautta. Toisinaan oppilas hyötyy kuvista tai muusta visuaalista tuesta opetuksen rinnalla, toisinaan auditiivinen eli kuulon käyttämiseen perustuva tuki on sopivinta. Moniaistisuuteen perustuva toiminta eli useampaa aistikanavaa tukeva toiminta hyödyttää useimpia oppilaita. Moniaistista toimintaa on, että oppilaalle näytetään kuvaa ja puhutaan samalla siitä, mitä kuvassa on. Kuvassa voi olla myös tuntoaistin aktivoimiseksi erilaisia pintoja, kuten havupuun kuvan päälle on laitettu oikeita neulasia. Jokainen oppilas oppii yksilöllisesti. Joskus oppilas pystyy hyödyntämään vain yhtä aistikanavaa kerrallaan. Kognitiivisten taitojen oppimisen tavoitteena voi olla lukemis-, kirjoittamis- ja matemaattisten taitojen perusvalmiuksien kehittäminen.

Myös eri oppiaineiden sisällöistä voidaan saada aineistoa kognitiivisten taitojen oppimiseen. Opetus ei ole oppiainejakoista vaan esim. ajankohtaisiin teemoihin liittyvää, jossa voidaan hyödyntää sopivaa oppimateriaalia erilaisista lähteistä esim. oppikirjoista. Teemoina voi olla esimerkiksi metsä, leivonta, liikenne, jne. Oppiainekohtaisia taitoja voi harjoitella, mutta mikäli oppilaalla on useita eri oppiaineita, voi olla aiheellista pohtia, että hyötyisikö hän oppiainejakoisesta opetussuunnitelmasta.

Esimerkkejä kognitiivisten taitojen tavoitteista:

- tunnistaa oman nimen kirjoitettuna
- osaa tehdä valinnan kahdesta eri vaihtoehdosta
- osaa katsoa pyydettyyn kuvaan kahdesta vaihtoehdosta
- osaa laskea yhteenlaskuja lukualueella 0–5
- luokittelee asioita / esineitä värin perusteella

Sosiaaliset taidot

Sosiaaliset taidot tarkoittavat toisten ihmisten kanssa olemisen taitoja. Näitä taitoja ovat esimerkiksi vuorovaikutustaidot ja tunnetaidot. Vuorovaikutustaitoja tarvitaan esimerkiksi vastavuoroisessa kommunikaatiossa, toisen ihmisen kuuntelemisessa, kaverin kanssa pelaamisessa tai leikkimisessä tai ryhmässä toimimisessa. Tunnetaitoja ovat esimerkiksi omien tunteiden tunnistaminen ja nimeäminen. Sosiaalisten taitojen oppimisen tavoitteena on kehittää ryhmässä toimimisen ja osallistumisen taitoja. Myönteisellä sosiaalisella ilmapiirillä koulussa tuetaan oppilaan edellytyksiä onnistua opinnoissaan, hänen itsetuntemustaan ja oppimismotivaatiotaan. Kun oppilas on motivoitunut oppimaan ja uskoo omiin kykyihinsä, se lisää hänen sinnikkyytään ja halua saattaa annettu tehtävä loppuun asti.

Esimerkkejä sosiaalisten taitojen tavoitteista:

- osaa katsoa keskustelukumppania silmiin
- tunnistaa väsymyksen tunteen oppitunnin aikana ja pyytää taukoa
- osaa neuvotella, vuorotella ja jakaa tavaroita leikkiessään

- osaa ilmaista tunteitaan ilmeillä, eleillä, äänтелеillä
- tunnistaa perustunteita kuvista
- osaa nimetä omia tunteitaan
- osaa säilyttää sosiaalisen tilansa

Kieli ja kommunikaatio

Kommunikaatio tarkoittaa viestintää toisten ihmisten kanssa. On ehdottoman tärkeää, että jokaisella ihmisellä on keino kertoa asioistaan ja ilmaista omia tunteitaan sekä tulla ymmärretyksi. Puhumisen lisäksi on olemassa muitakin kommunikointikeinoja, kuten esimerkiksi viittomakielen tai tukiviittomien, kuvien, taktiilisen eli tuntoaistiin perustuvan kommunikoinnin tai kommunikointilaitteiden käyttö. Vuorovaikutuksessa voidaan olla äänneiden ja ilmeiden avulla. Jokaiselle oppilaalle etsitään toimivia vuorovaikutus- ja kommunikointikeinoja ja harjoitellaan niiden käyttöä. Oppimisen tavoitteena on, että oppilas on vuorovaikutuksessa, tulee ymmärretyksi ja ymmärtää, mitä oppimisympäristössä tapahtuu ja mitä puhutaan. Oppimisympäristön tulee mahdollistaa erilaiset kommunikointitavat ja tukea sekä mahdollistaa oppilaan puheen tuottamista, kommunikointia sekä vuorovaikutusta oppilaan omilla kommunikointi- ja vuorovaikutuskeinoilla.

Esimerkkejä kielen ja kommunikaation tavoitteista:

- osaa vastata kommunikaatioaloitteisiin äännähdyksellä
- osaa vastata tervehdykseen
- osaa vastata useamman sanan lauseella
- vastaa kysyjälle kommunikointilaitetta käyttäen

Päivittäisten toimintojen taidot

Päivittäisten toimintojen taidot tarkoittavat niitä taitoja, joita ihminen tarvitsee arjessaan. Näitä taitoja ovat esimerkiksi pukeutumisen, ruokailun tai muut arjen toiminnoissa tarvittavat taidot. Tavoitteena on, että oppilas oppii toimimaan mahdollisimman itsenäisesti arjen toiminnoissa. Päivittäisten taitojen toiminnoissa oppilaalle syntyy mahdollisuuksia harjoitella motoristen, kielen ja kommunikaation, sosiaalisten ja kognitiivisten taitojen toiminta-alueiden tavoitteita. Päivittäisten taitojen tavoitteena on, että oppilas tunnistaa arjen tilanteissa ne asiat ja hetket, joissa hän tarvitsee apua ja ne asiat, jotka hän hallitsee itse. Päivittäisten toimintojen taitojen oppimisen tavoitteena on lisätä oppilaan aktiivista osallistumista oppimisympäristönsä toimintaan sekä edistää hänen omatoimisuuttaan ja itsenäisyyttään. Tärkeää on löytää oppilaalle taitoja, joissa hän saa ”minä osaan” -kokemuksia.

Esimerkkejä päivittäisten toimintojen tavoitteista:

- osaa laittaa ruokailuvälineet oikeille paikoilleen astioiden lajittelupaikalla
- osaa kammata hiuksensa
- osaa pukea takin päälleen
- tunnistaa ja nimeää erilaisia ruoka-aineita
- osaa mennä luokasta vessaan itsenäisesti
- osaa kaataa maitoa lasiin itsenäisesti

Käyttäytymisen arviointi

Oppilaan käyttäytymiseen liittyvät erityistarpeet tulee tarvittaessa kirjata tavoitteisiin. Erityistarpeita ovat muun muassa ohjauksen ja avun määrä (kuinka usein ja minkä verran) sekä laatu (millaista tukea: visuaalista, sanallista, fyysistä). Esimerkiksi käyttäytymisen tavoitteen ”keskittyä koulutyöhön luokassa” saavuttamisen tukemiseksi erityistarpeeksi voidaan kirjata, että ”Oppilas tarvitsee keskittyäkseen aikuisen kevyttä fyysistä tai visuaalista tukea.” Kun erityistarpeet on kirjattu, voidaan oppilaan käyttäytymistä arvioida suhteuttaen se oppilaan taitotasoon ja toimintakykyyn. Käyttäytymisen tavoitteet on kuvattu paikallisessa opetussuunnitelmassa eikä niitä kuvata erikseen suunnitelmassa. Jos oppilas ei pysty itse säätämään omaa toimintaansa tai hänen toimintakyvyssään on puutteita, on taidon tavoite, harjoittelu ja sen arviointi sijoitettava sopivan toiminta-alueen alle. Kun oppilaalla on käyttäytymiseen arviointiin liittyvä saavutettu taito hallussa, tätä käyttäytymisen taitoa voidaan arvioida, kuten paikallisessa opetussuunnitelmassa ohjataan. Käyttäytymisen taitojen tavoitteissa arvioidaan jo oppilaan olemassa olevia taitoja. Tekstissä on lainattu VIP-verkoston julkaisua: ”*Opin ja osaan. Toiminta-alueittain järjestettävä opetus.*”

- **Luku 5.4.3: KUNTAKOHTAINEN OSIO**

OPINNOISSA ETENEMINEN TAVOITEKOKONAISUUKSITTAIN

Oppilas etenee opinnoissaan pääsääntöisesti vuosiluokittain. Tarvittaessa oppilas voi edetä opinnoissa myös tavoitekokonaisuuksittain. Tällöin oppilas opiskelee hänelle laaditun suunnitelman mukaisesti yhdessä tai useammassa oppiaineessa tavoitekokonaisuuksittain, vuosiluokittain etenemisen sijaan. Tavoitekokonaisuuksittain eteneminen koskee yksittäisiä oppilaita ja siihen siirtymisessä hyödynnetään erityisopettajan konsultaatiota. Rehtori tekee hallintopäätöksen tavoitekokonaisuuksittain etenemisestä (perusopetuslaki 20 f §).

Mikäli päätetään siirtyä opiskelemaan tavoitekokonaisuuksittain, oppilaalle tehdään Wilmassa olevaan liitteeseen suunnitelma, jossa määritellään seuraavat asiat:

- Oppiaineet, joissa edetään tavoitekokonaisuuksittain sekä niiden sisällöt
- Opinnoissa eteneminen, sen aikataulu ja käytännön toteutus
- Oppilaan arvioinnin periaatteet

Suunnitelman laatimisesta vastaa oppilaan luokanopettaja/erityisluokanopettaja tai luokanvalvoja. Oppilaan opettaja tai oppilasta opettavat opettajat yhdessä laativat suunnitelman yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Suunnitelman toteutumista arvioidaan aina tarpeen mukaan, mutta kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa. On tärkeää, että suunnitelma on selkeä ja kaikki osapuolet pääsevät helposti seuraamaan tavoitekokonaisuuksien sisältöjä ja opintojen etenemistä.

Tavoitekokonaisuuksittain eteneminen mahdollistaa sekä nopeamman että hitaamman etenemisen. Oppilaan osaamista arvioidaan valtakunnallisin arviointikriteerein.

- **Luku 5.4.6: KUNTAKOHTAINEN OSIO**

ERIKOISSAIRAANHOIDON POTILAANA OLEVAN OPPILAAN OPETUS JA KONSULTATIIVINEN SAIRAALAOPETUSPALVELU

Se, missä osastohoidossa potilaana olevan oppilaan opetus järjestetään, riippuu siitä, missä sairaalassa oppilaan hoito toteutetaan. Tavallisimmin euralaisen oppilaan hoitopaikkana toimii Satasairaala Porissa, jonka yhteydessä toimii Tiilimäen sairaalakoulu. Sairaalahoidon aikana tiivis yhteydenpito oppilaan lähettävän koulun ja sairaalakoulun kesken jatkuu. Oppilas pysyy sairaalaopetusjakson aikana oman koulunsa oppilaana ja opetusta toteutetaan oppilaan oman koulun opetussuunnitelman mukaisesti. Oppilaan opetusta suunnitellaan tiiviissä yhteistyössä sairaalakoulun ja oppilaan oman koulun opettajien kesken. He myös arvioivat yhdessä oppilaan osaamista ja oppimista, vaikka siitä lopullisesti vastuussa on aina oppilaan oman koulun opettajat.

Oppilaan ollessa sairaalaopetuksessa, nousee monialaisen yhteistyön tärkeys keskeiseen asemaan. Oppimisen ja koulunkäynnin suunnittelussa on tarkasteltava oppilaan kokonaistilannetta ja kuunneltava sairaalaosaston henkilökunnan näkemystä oppilaan jaksamisesta ja kyvystä osallistua opetukseen. Samalla myös yhteistyö oppilaan huoltajien kanssa korostuu.

Oppilaan siirtymistä sairaalaopetukseen ja sairaalaopetuksesta takaisin omaan kouluun on tuettava suunnitelmallisesti. Opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömän tiedon on siirryttävä molempiin suuntiin opettajien välisenä yhteistyönä. Vastuuhenkilönä tiedon siirtoon liittyvissä asioissa toimii joko oman koulun luokanopettaja/erityisluokanopettaja, luokanvalvoja tai erityisopettaja.

Konsultatiivinen sairaalaopetuspalvelu

Satakunnan hyvinvointialueen kuntien konsultatiivisesta sairaalaopetuspalvelusta vastaa Satasairaalan yhteydessä Porissa toimiva Tiilimäen koulu. Palvelu on tarkoitettu Satakunnan alueen kouluille ja opettajille. Konsultatiivisen sairaalaopetuksen lähtökohtaisena ajatuksena on palvella omaa lähikouluun käyvän, mutta psyykkisesti oireilevan tai avohoidossa olevan oppilaan opetuksen ja koulunkäynnin tukemisessa. Konsultaatiota hyödynnetään yleensä pedagogisen tuen suunnittelemiseen tai oppilaan yleisen tilanteen arvioimiseen.

Opetusta suunnitellaan yleensä ensin oman koulun erityisopettajien ja/tai tarvittaessa opiskeluhuollon henkilöstön kanssa. Jos koulun oma tuki näyttyy riittämättömänä, opettaja tai rehtori voi ottaa yhteyttä Tiilimäen koulun konsultoivaan erityisopettajaan. Usein konsultointi rakentuu myös yhteistyössä muiden oppilasta hoitavien tahojen, kuten lasten tai nuorten psykiatrian asiantuntijoiden tai sosiaali- ja terveystieteiden, kanssa.

- **Luku 10.5: Paikallisesti päätettävät asiat**

Euran kuntakohtainen osuus 10.5 (sisältää sekä valmistavan opetuksen että Suomi toisena kielenä- opetuksen)

Miten oppilaiden kieli, kielelliset valmiudet ja kulttuuri otetaan huomioon opetuksen järjestämisessä ja koulutyössä ja miten opetus käytännössä järjestetään:

- Euran kunnassa järjestetään valmistavaa opetusta sekä valmistavan opetuksen lisäopetusta.
- Euran kouluissa oppilaan kulttuurinen tausta otetaan huomioon mm:
 - tehdään näkyväksi eri kulttuurit mm. päivänavauksin, teemapäivien avulla sekä erilaisten tapahtumien osana. Lisäksi kouluilla ja yksittäisillä luokilla on omia

- käytänteitään kansainvälisyyskasvatuksen kehittämiseksi ja näkyvyyden lisäämiseksi.
- kunnioitetaan lasta yksilönä

Lisäksi: yksittäisissä opetusryhmissä huomioidaan kulttuuriset juhlapäivät.

Käytännössä valmistava opetus toteutetaan pääsääntöisesti luokkamuotoisena valmistavan opettajan johdolla. Integrointia perusryhmään tehdään mahdollisimman paljon oppilaan kielellisen tason mukaisesti. Oman äidinkielen opetusta ei Euran kunnassa järjestetä (resurssi- ja osaajapulan vuoksi).

S2-opetus toteutetaan osittain integroituna ja osittain pienryhmissä sekä samanaikaisopetuksena. Kielitietoista opetusta toteutetaan kaikissa aineissa ja annetaan tarvittaessa kunkin aineen opetuskielen tukiopetusta.

Minkälaisin toimenpitein oppilaiden kieli- ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä tuetaan:

- kunnioittamalla oppilaan lähtömaan kulttuuria ja opettamalla oppilasta ymmärtämään myös suomalaista kulttuuria ja perinteitä
- kannustetaan ylläpitämään ja kehittämään oppilaan omaa äidinkieltä ja identiteettiä
- tiedostetaan oman äidinkielen ja kulttuurin merkitystä monikielisen identiteetin kehittymiselle

Lisäksi:

- tuetaan kotikieltä mahdollisuuksien mukaan
- pyritään tarjoamaan oppilaalle mahdollisuus osallistua oman lähtömaansa etäopetukseen, jos sitä on tarjolla ja saatavilla
- vieraskielisen kanssa asioitaessa käytetään tulkkia, jos palvelua on saatavissa
- siirtyminen Suomen kieli ja kirjallisuus – oppimäärään siinä vaiheessa, kun kielitaito on riittävä. Tämän toteamiseen osallistuvat lasta opettavat opettajat rehtorin johdolla erityisesti nivelvaiheissa.

Käytetäänkö suunnitelmaa oppilaan opiskelun tukena sekä mikä on suunnitelman rakenne ja keskeinen sisältö:

- Euran kunnassa tehdään suunnitelma opintojen tueksi kaikille valmistavan opetuksen oppilaille. Suunnitelmaan kirjataan kouluhistoriaa, vahvuuksia ja haasteita, kielellisiä valmiuksia ja mahdollinen valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarve. Kieliopintojen tavoitteena on vahvistaa oppilaan peruskielitaitoa opetuskielessä ja eri tiedonalojen kielissä.
- S2-oppilaiden oppimisen tukena ei käytetä erillistä suunnitelmaa, vaan opetusta antavat opettajat huomioivat oppilaan tarpeet tapauskohtaisesti ja suunnittelevat opetuksen sen mukaisesti.

- **Luku 5.6: Paikallisesti päätettävät asiat**

Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus.

Perusopetuslain 5 §:n mukaan kunta voi järjestää maahanmuuttajille perusopetukseen valmistavaa opetusta. Perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestäminen on kunnalle vapaaehtoista.

Perusopetuslain (1369/2025) 5 §:n 2 momentin mukaan perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus on tarkoitettu valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirtyville oppilaille, joilla ei ole vielä riittävää peruskielitaitoa opetuskielessä.

Mikäli opetuksen järjestäjä tarjoaa perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetusta, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa seuraavat asiat:

Oppilaan valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarpeen arviointi ja opetukseen ohjaamisen käytännöt:

- Euran kunnassa tehdään suunnitelma opintojen tueksi kaikille valmistavan opetuksen oppilaille. Suunnitelmaan kirjataan kouluhistoriaa, vahvuuksia ja haasteita, kielellisiä valmiuksia ja mahdollinen valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarve.
- Valmistavan opetuksen opettaja arvioi ja konsultoi opettajia ja rehtoreita mahdollisesta lisäopetuksen tarpeesta ja perusteista lukuvuoden päättyessä.

Yhteistyö perusopetukseen valmistavan opetuksen kanssa:

- Euran kunnassa on lukuvuodeksi kerrallaan palkattu valmo-opettaja, jonka sijoituspaikka on tällä hetkellä Kirkonkylän koulu. Valmo-oppilaita integroidaan mahdollisuuksien mukaan oman ikäluokan tulevaan perusopetuksen ryhmään, jotta valmo-oppilas saa kielitaidon lisäksi sosiaalisia kontakteja tuleviin luokkakavereihinsa ja kiinnittyy tulevaan ryhmäänsä.
- Integrointi perusopetuksen ryhmään suunnitellaan jokaisen valmo-oppilaan kohdalla yksilöllisesti ja yhteistyössä opettajien ja rehtorin kanssa.

Valmistavan opetuksen lisäopetuksen järjestämisen periaatteet, vastuut ja yhteistyökäytännöt:

- Esityksen lisäopetuksesta tekee valmistavan opetuksen opettaja. Keskusteluun otetaan mukaan myös perusopetuksen opettaja ja rehtori.
- Rehtori tekee päätöksen lisäopetuksen järjestämisestä oppilaalle kuultuaan valmistavan opetuksen opettajaa sekä perusopetuksen opettajaa, jonka luokalle valmistavan opetuksen oppilas on siirtymässä.

Oppilaan valmistavan opetuksen lisäopetuksen suunnitelman laatimisen periaatteet, jos suunnitelmaa käytetään:

- Suunnitelman laatimisesta vastaa valmistavan opetuksen opettaja.
- Suunnitelmaan kirjataan kouluhistoriaa, vahvuuksia ja haasteita, kielellisiä valmiuksia ja mahdollinen valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarve.
- Jokainen suunnitelma tehdään yksilöllisesti.

Oppilaiden opiskelun ja oppimisen seuraamisen ja valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarpeen arvioinnin käytännöt vuoden aikana:

- Valmistavan opetuksen opettaja seuraa ja tiedottaa oppilaan huoltajia oppilaan oppimisen kehitymisestä lukuvuoden aikana.
- Perusopetuksen ja valmistavan opetuksen opettajat arvioivat lisäopetuksen tarpeen yhteistyössä oppilaan, huoltajan ja tarvittaessa rehtorin kanssa.

- **Luku 5.6: Paikallisesti päätettävät asiat**

(alaluku: Yhteinen vastuu koulupäivästä ja yhteistyö ja poissaolojen ehkäiseminen, suunnitelmallinen seuraaminen ja poissaoloihin puuttuminen)

- **liitetään OPS:aan omana liitteenään!**

[Kouluun kiinnittymisen, koululäsnäolon ja vertaissuhteiden tukeminen ja poissaolojen ennaltaehkäisy Euran kunnan perusopetuksessa](#)

Liite paikalliseen Perusopetuksen opetussuunnitelmaan

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjää ennaltaehkäisemään ja seuraamaan oppilaan poissaoloja sekä ilmoittamaan luvattomista poissaoloista oppilaan huoltajalle (Opetushallitus). Poissaolojen ennaltaehkäisy ja kouluun kiinnittymisen tukeminen on tärkeää koulupoissaolojen ratkaisujen etsimisessä.

Kouluviihtyvyys, myönteiset kohtaamiset ja ryhmään kuulumisen tunne vahvistavat oppilaan koululäsnäoloa ja vähentävät poissaoloja merkittävästi. Yhteisöllinen toimintakulttuuri, turvallinen ilmapiiri sekä sellaiset pedagogiset ratkaisut, jota tukevat oppilaan osallisuutta ja kannattelevat sosiaalisia suhteita vahvistavat kouluarjessa läsnäoloa ja kouluun kiinnittymistä. Koulussa onkin tärkeää tukea oppilaiden jatkuvaa ryhmäytymistä ja kaverisuhteita sekä vahvistaa tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Yhteisön kannustava ilmapiiri tukee oppilaiden aitoa toimijuutta sekä vertaissuhteiden muodostumista. Välittävä ilmapiiri, hyvät sosiaaliset suhteet sekä kiireettömyys ja kuulluksi tuleminen edistävät oppilaan kiinnittymistä yhteisöön. Myös kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen ja järjestelmällinen puuttuminen niihin tukevat yksittäisen oppilaan ja koko yhteisön hyvinvointia, viihtyvyyttä ja kiinnittymistä koulutyöhön.

Koulun toimintatapoja kehitettäessä on tärkeää miettiä myös, miten voidaan huomioida heikommin kouluun kiinnittyneet oppilaat. Järjestettyjen tapahtumien ja aktiviteettien lisäksi oppilaat saattavat kaivata mahdollisuuksia rentoihin kontakteihin, rauhallisia tiloja sekä mahdollisuutta vetäytyä ja rauhoittua koulupäivän aikana. Yhteisöllisyyttä edistävää toimintaa suunniteltaessa ja toteutettaessa onkin tärkeää huomioida oppilaiden erilaiset lähtökohdat ja toiveet.

[Tuen merkitys koulupoissaolojen ennaltaehkäisyssä](#)

Opetushallitus nostaa oppimisvaikeudet sekä neuropsykiatriset haasteet yksilönäkökulman kannalta merkittävimmiksi tekijöiksi koulupoissaolojen syissä. Tällöin riittävän pedagogisen tuen tarjoaminen on osaltaan myös poissaolojen ennaltaehkäisyä ja kouluun kiinnittymisen tukemista.

Oppilaiden tukemiseen tulee kiinnittää huomiota riittävän aikaisin, jotta annettulla tuella voidaan ehkäistä koulupoissaoloja. Tässä keskeisinä tekijöinä ovat koulun toimintakulttuuri, arvot ja yhteisölliset uskomukset sekä rakenteet, joissa keskustelua käydään. Koulussa on oltava yksi toimintakulttuuri, joka on sama sekä aikuisille että oppilaille. Läsnäoloa tukeva toimintakulttuuri luo

oppilaille kokemusta yhteisöön kuulumisesta ja vahvistaa kouluun kiinnittymistä. (ks. Opetushallitus: Pedagoginen tuki koulupoissaolojen yhteydessä -video).

Kotien ja lasten kanssa tehtävä osallistava yhteistyö sekä myös muiden tahojen kanssa toteuttava yhteistyö vahvistaa kouluun kiinnittymistä. Kotien tukeminen sekä opiskeluhuollon kanssa yhteistyön tekeminen ovat ensiarvoisen tärkeitä keinoja koulupoissaolojen ennaltaehkäisyssä. Tärkeää on myös madaltaa kynnystä palata kouluun, jos poissaoloja tulee.

Tärkeimmäksi tekijäksi Opetushallituksen videolla nostetaan lämmin kohtaaminen oppilaan kanssa. Aikuisten tarjoama tuki vahvistaa oppilaan kouluun ja yhteisöön kuulumisen tunnetta. Resurssien riittävyyden arvioiminen ja oikeanlaisen tuen tarjoaminen edellyttävät oppilaiden tuntemusta ja pitkäjänteistä työtä.

Poissaolojen ehkäisyn ja kouluun sitouttamisen periaatteita Euran peruskouluissa

Euran kouluissa poissaoloja ehkäisevää yhteisöllisyyttä ja kouluviihtyvyyttä toteutetaan koulun jokapäiväisessä arkityössä. Tavoitteena on, että omaan kouluun on mukava tulla ja koulussa voidaan hyvin.

Myönteisiä ja toisista välittäviä vuorovaikutussuhteita vaalitaan kaikkien kouluyhteisön jäsenten kesken: tervehtimällä, kiittämällä, katsomalla silmiin, kuuntelemalla, olemalla läsnä ja tarjoamalla apua. Perustaitojen oppiminen, koulutyön arvostaminen, työrauha, hyvät tavat ja yhteisten sääntöjen noudattaminen tukevat niin ikään kouluviihtyvyyttä. Kouluissa pyritään huolehtimaan resurssien puitteissa henkilökunnan riittävästä määrästä. Kotien kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä ja yhteydenottoon kannustetaan matalalla kynnyksellä.

Osallisuuden kokemusta vahvistetaan oppilaita kuuntelemalla ja kuulemalla. Kaikissa Euran koulussa toimii aktiivinen oppilaskunta, jonka kautta on mahdollista vaikuttaa esimerkiksi välituntitoimintaan ja erilaisten teemaviikkojen järjestämiseen. Lisäksi oppilaskunnan kautta välittyy oppilaiden ääni myös koulun ulkopuolelle, esimerkkinä koulujen ruokalistojen sisältöön vaikuttaminen tai lasten ja nuorten parlamentti. Alakouluissa on säännöllistä kummioppilastoimintaa, jossa ylempien vuosiluokkien oppilaat ovat nuorempien kummeina. Yhteiskoululla tukioppilastoiminnalla on merkittävä rooli oppilaiden yhteisöllisyyttä ja kouluviihtyvyyttä lisäävän toiminnan järjestäjinä. Eri luokkien oppilaat tekevät lisäksi yhteistyötä esimerkiksi MOK-viikoilla. Yhteisesti vietetään vuodenvuorokierroon liittyviä juhlia, urheilutapahtumia ja teemapäiviä. Tapahtumia myös suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä. Alakouluissa kokoonnutaan säännöllisesti yhteisiin päivänavauksiin. Yläkoulun koulupäivät alkavat kaikille yhteisellä päivänavauksella keskusradion kautta.

Yhteisöllisyyttä ja kouluviihtyvyyttä vahvistavat merkittäväällä tavalla koulujen aktiiviset vanhempainyhdistykset. Vanhempainyhdistyksillä on edustus myös koulun yhteisöllisessä oppilashuollossa (KOR), joka kokoontuu kahdesti vuodessa. Yhteistyötä tehdään myös mm. varhaiskasvatuksen yksiköiden sekä kirjaston kanssa. Lisäksi kouluviihtyvyyttä tukevat lukukoira- ja lukumummitoiminta. Kouluissa toimii Suomen harrastamisen mallin mukaisesti säännöllisiä kerhoja, joissa on eri luokka-asteiden oppilaita.

Kouluissa ollaan valppaina tunnistamaan ja tukemaan oppilaita, joilla on vaikeuksia säännölliseen koulutyöhön osallistumisessa. Poissaoloja seurataan Euran kunnan poissaoloihin puuttumisen mallin mukaisesti. Huolen herätessä poissaolojen syitä kartoitetaan yhteistyössä oppilaan ja kodin kanssa tarvittaessa moniammatillisesti. Kiusaamisen ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi Euran alakouluissa on käytössä KiVa-koulu -menetelmä. Yläkoulun kiusaamisen ehkäisemisen ja siihen puuttumisen malli pohjautuu myös KiVa-koulumenetelmään, mutta siihen on tehty paikallisesti toimivaksi havaittuja pieniä muutoksia.

Jokaisella Euran koululla on myös omia tapoja ja perinteitä, jotka vahvistavat me-henkeä, yhteenkuuluvuutta ja oman koulun arvostamista sekä kouluun sitouttamista. Näistä esimerkkeinä ovat eri koulujen avointen ovien päivät, pyöräretket, vastuukaveritoiminta, oppilaiden ja vanhempien väliset urheiluturnaukset, kansainvälisyystoiminta, välituntien liikuntahaasteet, luku- ja rentoutusvälitunnit, metsäretket, Vihreä Lippu –toiminta, koko koulun joululauluhetket tai iltatapahtumat.

Poissaolojen suunnitelmallinen seuraaminen Euran peruskouluissa

Kuntatasoinen opiskeluhuollon työryhmä kokoontuu neljännesvuosittain (lokakuu, tammikuu, maaliskuu ja elokuu) poissaolojen seurantatapaamiseen. Tapaamisessa käydään läpi neljänneslukuvuosittain poissaolomääräraportit. Raportissa näkyvät poissaolojen keskiarvot vuosiluokittain sekä koulukohtaisesti eriteltyinä. Työryhmä seuraa myös poissaolojen hälytysrajat raportointihetkellä ylittäneiden oppilaiden määrää ja varmistaa, että koulujen rehtorit sekä opiskeluhoolto on tietoisia tilanteesta. Tämä seuranta tehdään nimettömänä, vain tuntimäärä ja lähtökoulu näkyvät raportissa.

Opiskeluhoollon työryhmä seuraa poissaolotilastoja kunta- ja koulutasolla ja on valmis kiinnittämään huomiota poissaolomääriin, jotka saattavat viestittää esim. ongelmista luokan ryhmäytymisessä, turvattomuuden tunteesta tai oppilaiden heikosta kiinnittymisestä kouluyhteisöön.

Kunnan opiskeluhoollon työryhmä koordinoi poissaolojen seurantaa ja poissaolojen puuttumisen toimintatapoja sekä ohjeistaa koulujen opiskeluhoollon työntekijöitä ja rehtoreita asiassa. Rehtorit välittävät tiedon koulujen henkilökunnalle sekä vuosittain koulukohtaisessa opiskeluhoolto-ryhmässä huoltajien ja oppilaiden edustajille. Koulukohtaisessa opiskeluhooltoryhmässä kiinnitetään huomiota tilanteisiin, jossa on syytä ajatella ryhmäyttämistoimenpiteiden, kiusaamisen-vastaisen toiminnan tai muun yhteisöllisyyttä lisäävän toiminnan lisäämisen olevan tarpeen.

Yksittäisen oppilaan poissaolojen suunnitelmallista seuraamista tekee luokanopettaja / -valvoja ja tarvittaessa koulun rehtori ja opinto-ohjaaja. Heidän, sekä oppilaan huoltajan työtä helpottamaan on kaikilla kouluilla käytössä Wilman toiminto, joka lähettää automaattisen hälytysviestin määriteltujen poissaolorajojen ylityessä.

Läsnäolon tukeminen koulussa; koulukieltäytymiskysely

Luokanopettaja / -valvoja / ryhmänohjaaja ilmoittaa kuraattorille ja terveydenhoitajalle opiskelijan poissaoloista ennalta sovittujen oppituntimäärien täytyttyä. Poissaolomallin mukaisesti ilmoitus tehdään, kun poissaoloa on kertynyt peruskoulussa 40/48/50/60 oppituntia ja lukiossa 40 oppituntia

Tarvittaessa kuraattori tai terveydenhoitaja tapaa opiskelijan ja keskustelee hänen kanssaan poissaoloista, tärkeänä keskustelun tukena ovat Wilman tuntimerkinnot. Keskustelussa kartoitetaan mm. opiskelijan perhe- ja ihmissuhteita, harrastuksia, vuorokausirytmisiä ja mahdollisia kuormitustekijöitä. Opettajan ei tarvitse tehdä ilmoitusta esim. etukäteen anotuissa poissaoloissa, jos oppiminen ei niiden takia ole kärsinyt. Poissaoloihin huomioidaan kaikki muut poissaolot, paitsi ennalta anotut lomat. Tapaamisen yhteydessä peruskouluissa kuraattori tai terveydenhoitaja täyttää opiskelijalla koulukieltäytymiskysely SRAS-R:n (The School Refusal Assessment Scale – Revised). Jos opiskelijalla on kontakti psykiatriselle sairaanhoitajalle ahdistuksen, masennuksen tai sosiaalisen jännittämisen vuoksi tai jos kysely on tehty pari vuotta aiemmin, ei kyselyä tavallisesti tehdä. Koulukieltäytymiskysely SRAS-

R antaa alustavan selityksen opiskelijan koulukieltäytymiselle. Kyselyn avulla arvioidaan neljän koulukieltäytymistä selittävän tekijän vahvuutta, jotka ovat:

- 1) Tarve välttää kouluun liittyviä kielteisiä tunnetiloja (ahdistuneisuus, masentuneisuus) aiheuttavia asioita tai tilanteita, tai on yleisesti ahdistunut olo
- 2) Tarve välttää epämiellyttäviä sosiaalisia ja/tai arviointitilanteita
- 3) Tarve hakea huomiota läheisiltä (tähän liittyy usein eroahdistuspiirteitä, uhmakkuutta tai raivokohtauksia)
- 4) Tarve hakea tuntuvasti palkitsevia tilanteita koulun ulkopuolelta (esim. jännitys, pelaaminen, kaverit tai päihteet)

Luvattomien poissaolojen lisäksi huolestuttavimpia ovat toistuvat yhden-kahden päivän mittaiset toistuvat sairauspoissaolot. Lyhyiden sairauspoissaolojen taustalla on usein pää- ja /tai vatsakipu, väsymystä tms. vaivaa, jotka saattavat hyvinkin olla psykosomaattisia oireita. *Psykosomaattiset oireet* ovat todellisia fyysisiä oireita, joita mieli (stressi, ahdistus, tunteet) aiheuttaa ja, joille ei löydy suoraa orgaanista sairautta.

[Euran peruskoulujen toimintamalli poissaoloihin puuttumisessa](#)

Yhteinen toimintamalli poissaoloihin puuttumiseksi, syiden selvittämiseksi ja erityisesti poissaolojen vähentämiseksi. Malli on laadittu yhteistyössä koulun, kouluterveydenhuollon ja oppilashuollon kanssa.

Poissaoloihin puuttuminen Euran peruskouluissa

Ilmoitus poissaolosta koululle

Oppilaan huoltaja ilmoittaa sairaudesta tai muusta pätevästä syystä johtuvasta poissaolosta *luokanopettajalle / -valvojalle* ensi tilassa luokanopettajan määrittelemän tavan (viesti Wilmassa, viesti, sähköposti, soitto yms.) mukaisesti. Jos oppilas sairastuu kesken koulupäivän, hän pyytää luvan kotiin lähtöön opettajalta. Koulusta ollaan kotiin yhteydessä ennen lapsen lähettämistä kotiin.

Luvan hakeminen etukäteen

Luokanopettaja / -valvoja voi myöntää luvan poissaoloon koulusta pätevästä syystä enintään viideksi päiväksi. Rehtori voi myöntää oppilalle hyväksyttävästä syystä luvan pitempään poissaoloon. Poissaoloanomus tehdään hyvissä ajoin, ja kaavakkeita tarkoitusta varten saa omalta opettajalta tai Wilman tulosteet -sivulta. Oppilas pyytää häntä opettavilta opettajilta tehtäviä etukäteen, ennen loman toteutumista. Tehtäviä voidaan antaa myös loman aikana ja tarvittaessa jopa loman jälkeen. Huoltaja valvoo poissaolon aikana annettujen tehtävien suorittamista.

Poissaolon näkyminen Wilmassa:

Opettaja merkitsee poissaolon Wilmaan tietojensa perusteella siinä vaiheessa, kun opetustyö sen sallii:

Selvitettävä poissaolo = Huoltaja ei ole ilmoittanut poissaolon syytä

- kun huoltaja on selvittänyt poissaolon, syyn merkintä korjataan, jos huoltaja ei selvittä poissaolon syytä, merkitään se luvattomaksi poissaoloksi.

Sairauspoissaolo = Huoltaja on ilmoittanut syyksi hyväksyttävän sairauden tai luokanopettaja / -valvoja on lähettänyt oppilaan kotiin kesken päivän

Luvallinen poissaolo = Etukäteen anottu poissaolo

Luvaton poissaolo = Poissaolo, jolle huoltaja ei ole antanut hyväksyttävää syytä, lintsaus

Hyväksytyt poissaolot

Jos poissaolo on yksiselitteinen (esim. viikon keuhkokuume tai anottu poissaolo ja tehtävät suoritettu sovitusti) eikä sen takia tarvita oppimiseen tukea, ei poissaoloihin tarvitse puuttua. Toistuvat yhden-kahden päivän mittaiset sairauspoissaolot ovat usein huolestuttavia ja niiden syihin tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Toimet luvattomien poissaolomäärien kasvaessa lukuvuoden aikana

Perusopetuslaki velvoittaa koulua seuraamaan poissaoloja ja puuttumaan niihin. Huoltajan kanssa tehtävä yhteistyö on tässä tärkeintä. Yhteistyötä voidaan tehdä myös kouluterveydenhoitajan, koulukuraattorin, lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden tai psykiatrisen sairaanhoitajan kanssa.

Luvaton poissaolo riippumatta tuntimäärästä

Ensimmäisen luvattoman poissaolon ilmetessä luokanopettaja / -valvoja järjestää kasvatustieteellisen keskustelun puhelimitse tai tapaamisessa. Toisesta luvattomasta poissaolosta seuraa jälki-istunto. Oppilas voidaan myös määrätä jäämään koulupäivän jälkeen suorittamaan luvattoman poissaolon vuoksi tekemättä jääneitä koulutehtäviä.

Mikäli luvattomat poissaolot jatkuvat edelleen, luokanopettaja / -valvoja konsultoi kuraattoria poissaolojen syiden selvittämiseksi.

POISSAOLON PUUTTUMISEN TUNTIRAJAT

20/24/25/30 tuntia > Poissaolot puheeksi

Luokanopettaja / -valvoja on yhteydessä huoltajiin poissaoloista (esim. niiden syistä, vaikutuksista oppimiseen tai sovittujen tehtävien laiminlyönnistä)

40/48/50/60 tuntia > Poissaolojen syiden tarkempi selvitys

Luokanopettaja / -valvoja on yhteydessä huoltajiin ja keskustelee huoltajan kanssa poissaolojen vaikutuksesta oppimiseen ja poissaolojen syistä.

Poissaolojen määrästä ilmoitetaan terveydenhoitajalle ja kuraattorille, joka tapaa oppilaan tarvittaessa. Kuraattori-ilmoitusta ei tarvita esim. etukäteen anotuissa poissaoloissa, jos oppiminen ei niiden takia ole kärsinyt.

60/72/75/90 tuntia > Moniammatillinen yhteistyö poissaolojen takia

Luokanopettaja / -valvoja ilmoittaa poissaolomäärästä terveydenhoitajalle ja kuraattorille, joka tapaa oppilaan ja tekee poissaolokyselyn syiden selvittämiseksi. Poissaolokysely antaa mahdollisia syitä oppilaan poissaoloihin. Huoltajat kutsutaan koululle moniammatilliseen kokoukseen, jossa mukana on myös oppilashuollon toimijoita.

80/96/100/120 tuntia > Perusteltu syy sosiaalihuoltolain mukaiseen yhteydenottoon

Oppilaan poissaoloista tehdään lastensuojeluilmoitus.

100/120/125/150 koulutiimi

Moniammatillisessa tiimissä on edustus seuraavilta toimialueilta: opiskeluhoolto, perheneuvola, lapsi- ja perhepalvelut, koulun edustus sekä perustason psykiatrinen sairaanhoitaja. Tiimi on hyvinvointialueen järjestämää toimintaa.

Luokanopettaja / -valvoja, oppilashuoltoryhmästä vastaava opettaja tai kuraattori vie oppilaan asian koulutiimin kokoukseen.